

Gespreksnotitie ten behoeve van het rondetafelgesprek over het Nederlands slavernijverleden, 3 november 2022.

Dank voor uw uitnodiging om te komen spreken bij het rondetafelgesprek over het Nederlands slavernijverleden. U vroeg mij om ter voorbereiding op dit gesprek een gespreksnotitie toe te zenden. Met deze notitie voldoe ik graag aan dit verzoek.

Excuses; de weg er naar toe

Op 1 juli 2022 heb ik namens het provinciebestuur van Noord-Holland excuses aangeboden aan de nazaten van tot slaaf gemaakten. Excuses voor wat de gezagdragers van toen hebben aangericht in het leven van onschuldige mensen.

Deze excuses vloeien voort uit een zoektocht die wij als provincie hebben met ons eigen verleden in relatie tot het pand waarin wij gehuisvest zijn, te weten: Paviljoen Welgelegen. Dit voormalige buitenhuis is in opdracht van Henry Hope gebouwd. Hope had destijds als rijke bankier financiële belangen in de trans-Atlantische slavenhandel. Het onderzoek van ABN AMRO naar haar voorgangers, dat dit voorjaar is gepubliceerd, bevestigt dit verhaal.

Nog voordat het provinciebestuur zijn intrek nam in 1930, diende het gebouw onder meer als woning van Lodewijk Napoleon en onderkomen van een Koloniaal Museum. Maar hoe ga je als huidige bewoner van het pand om met deze erfenis? Dat zijn vragen die ons provinciebestuur het afgelopen jaar bezig hielden.

Over deze erfenis heb ik diverse gesprekken gevoerd. Die gesprekken hebben mij gesterkt in het belang van het kennen en erkennen van je geschiedenis. Wij zijn niet schuldig aan het slavernijverleden, maar hebben wel de verantwoordelijkheid om die erfenis te kennen én te erkennen. Want alleen dan kunnen we aan een gezamenlijke toekomst bouwen.

Als u mij vervolgens vraagt wat het belang is van het maken van excuses, kan ik daar kort over zijn. Hoewel het voor sommige Noord-Hollanders ver van hen afstaat, geldt dat lang niet voor iedereen. Zo heeft 1 op de 20 Noord-Hollanders een voorouder die ooit in slavernij heeft geleefd. En hebben veel inwoners nu nog een achternaam die hun voorouder destijds bij de afschaffing in 1863 is opgelegd. Het slavernijverleden leeft dus nog zeker door in het heden.

Erkenning

Erkennen van het leed dat nazaten is aangedaan, houdt wat mij betreft niet op bij excuses aanbieden. Als provincie willen we het verleden open in de ogen kijken. Dat betekent dus ook dat we naar ons eigen verleden kijken en onze eigen blinde vlekken erkennen. Zo zijn er nog een heleboel verhalen verborgen of perspectieven niet verteld die een andere blik werpen op het verleden én bepalen hoe wij vervolgens kijken naar het heden.

Zoals eerder aangestipt, verdiende Henry Hope direct aan het vreselijke leed dat mensen is aangedaan. Maar over dat pijnlijke aspect van het verhaal werd vooralsnog niet gecommuniceerd. Dat deel van de erfenis vertellen wij nu alsnog. Een erfenis waarmee het provinciebestuur zorgvuldig wil omgaan.

Ervaringen

Excuses kunnen het startsein vormen voor een gesprek over het koloniaal verleden. Zeker voor de overheid geldt dat we het soms moeilijk vinden om gevoelige onderwerpen, zoals het slavernijverleden, aan te roeren uit angst om verkeerd te worden begrepen. Het is mijn ervaring dat het bevrijdend kan werken als mensen het gesprek met elkaar aangaan en bereid zijn naar elkaar te luisteren. Uiteraard zijn er ook mensen die anders naar de geschiedenis kijken dan u of ik. Maar zolang we naar elkaar kunnen luisteren in een open gesprek nemen we vrijheid, gelijkheid en democratie echt serieus.

Hieronder puntsgewijs een aantal ervaringen.

- Wij zijn nu een provincie, een ander gebied met een andere overheid, in een andere tijd dan destijds het gewest Holland. Maar we hebben net als de bestuurders van toen een verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid om dit deel van onze geschiedenis te kennen en te erkennen. Onze bestuurlijke voorgangers kunnen dit leed niet meer erkennen, maar wij wel. Excuses zijn daarom ook 150 jaar na afschaffing op zijn plaats.
- Excuses zijn in ons geval het resultaat van een zoektocht naar hoe we omgaan met onze koloniale erfenis in de vorm van Paviljoen Welgelegen. De waarde van excuses gaat om erkenning, maar biedt ook de mogelijkheid om dichterbij elkaar te komen en het verleden samen te dragen.
- Het bespreekbaar en zichtbaar maken van het slavernijverleden helpt daarnaast om raciale achterstelling en ongelijkheid, beeldvorming, vooroordelen, discriminatie en racisme te bestrijden. Activiteiten zoals tentoonstellingen en Keti Koti tafels dragen bij aan meer openheid over dit onderwerp. Alleen zij die hun verleden kennen, kunnen hun toekomst vormgeven.
- Naast het erkennen van het verleden, hebben we ook te kijken naar de toekomst. Het slavernijverleden is van ons allemaal. Wat is ons mensbeeld nu en wat doen we met de vrijheid en de macht die ons gegeven is als inwoners én als bestuurders? Het verleden zit in ons, maar de toekomst maken we samen.

Uiteraard staat de provincie Noord-Holland ook in het kroonjaar 2023 op gepaste wijze stil bij het Nederlands slavernijverleden.

Arthur van Dijk
Commissaris van de Koning in de provincie Noord-Holland

